

Govern d'Andorra

COVID-19

Pla per a empreses (guia d'actuació)

Ministeri de Salut

Ministeri de Presidència, Economia i Empresa

Andorra la Vella, 12 de març del 2020

1. Introducció

El 31 de desembre del 2019, la Comissió Municipal de Salut i Sanitat de Wuhan (província de Hubei, Xina) va informar d'una agrupació de 27 casos de pneumònia d'etiologia desconeguda, amb set casos greus. Els casos havien iniciat símptomes el 8 de desembre i tenien una exposició comuna a un mercat majorista de marisc, peix i animals vius a la ciutat de Wuhan. La font del brot no s'havia identificat. El mercat es va tancar el dia 1 de gener del 2020. El 7 de gener del 2020, les autoritats xineses van identificar com a agent causant del brot un nou tipus de virus de la família Coronaviridae, que va ser denominat com a *nou coronavirus*, 2019-nCoV. La seqüència genètica va ser compartida per les autoritats xineses el 12 de gener.

Des de l'inici del brot fins al 26 de febrer, s'han registrat 81.109 casos confirmats, incloent-hi 2.762 morts, totes a la Xina excepte 44. Les dades actualitzades es poden trobar a:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>.

El 23 de gener les autoritats xineses van confirmar la transmissió persona a persona del 2019-nCoV a partir de cadenes de transmissió de fins a quatre generacions de casos a la ciutat de Wuhan i de fins a dos generacions de casos en altres localitzacions. El Comitè d'Emergència de l'OMS per a l'RSI-2005 es va reunir per primera vegada els dies 22 i 23 de gener en relació amb el brot pel nou coronavirus 2019-nCoV, però va ser arran de la segona reunió, el 30 de gener, que el director general va prendre la decisió final de considerar la situació com una emergència de salut pública d'importància internacional.

L'11 de febrer, l'OMS va anomenar la malaltia *COVID-19*. El 12 de febrer es va acordar anomenar el virus *SARS-CoV-2*.

2. La infecció

a) Com es transmet

Una persona infectada per COVID-19 pot transmetre el virus mitjançant gotes respiratòries en tossir o esternudar. Una altra persona pot infectar-se quan alguna d'aquestes secrecions li entra per la boca, el nas o els ulls. També pot infectar-se en tocar alguna superfície contaminada amb aquestes secrecions i després tocar-se els ulls, la boca o el nas. Si les persones estan a una distància superior a un metre és poc probable la transmissió de la infecció.

Un dels vectors privilegiats de la transmissió del virus és el contacte de les mans no rentades.

b) Període d'incubació

El període d'incubació de la malaltia s'ha estimat entre 2 i 12 dies, però pot ser de fins a 14 dies.

c) Manifestacions clíniques

La majoria de persones amb COVID-19 presenten simptomatologia lleu i es recuperen. Els símptomes de la malaltia es manifesten per febre, tos o dificultats respiratòries (una persona que no presenta cap dels símptomes de la malaltia no la contagia).

Algunes persones, principalment les més grans de 60 anys i les que presenten patologia prèvia, poden desenvolupar un quadre més greu que requereixi ingrés hospitalari.

3. Objectius de la guia d'actuació

L'objectiu d'aquest document és facilitar informació sobre les mesures preventives en relació amb la situació en què es puguin trobar treballadors i empreses, i proporcionar a les empreses una eina que els permeti elaborar un pla de preparació i resposta davant el COVID-19, adreçat a protegir la salut i la seguretat de les persones al lloc de treball i limitar l'impacte sobre el funcionament de l'empresa en particular i sobre l'economia en general.

Els objectius específics són:

- Disminuir el risc d'exposició de les persones i l'extensió del virus als llocs de treball.
- Minimitzar l'impacte de la malaltia sobre el funcionament de les empreses.

4. Mesures preventives

La Llei 34/2008, del 18 de desembre, de la seguretat i la salut en el treball obliga les empreses a aplicar mesures de protecció de la seguretat i la salut dels seus assalariats.

El deure de protecció de l'empresa implica que ha de garantir la seguretat i la salut dels treballadors a l'empresa en tots els aspectes relacionats amb la feina que estan en el seu àmbit de direcció, és a dir, sota la seva capacitat de control.

No obstant això, és possible que les empreses es puguin veure afectades per les mesures de salut pública que en cada moment siguin aconsellades o prescrites pel Ministeri de Salut en funció del nivell d'alerta pública (mesures higièniques, de comportament, neteja, etc.).

Les empreses poden adoptar mesures organitzatives o preventives que de forma temporal evitin situacions de contacte social sense necessitat de paralitzar la seva activitat.

En tot cas, les empreses han d'adoptar les mesures preventives de caràcter col·lectiu o individual que indiqui el seu servei de prevenció, si escau, d'acord amb l'avaluació de riscos; és a dir, en funció del tipus d'activitat, la distribució i les característiques concretes de l'activitat que l'empresa dugui a terme.

Entre les mesures que poden adoptar les empreses, d'acord amb les indicacions del servei de prevenció i sempre en atenció a les recomanacions establertes per les autoritats sanitàries, hi ha les següents:

a) Mesures d'higiene bàsiques

Com que la transmissió del COVID-19 és a través de la tos o els esternuts de persones amb la malaltia o per tocar superfícies contaminades amb les mans i, a continuació, tocar-se els ulls, els llavis o el nas, la prevenció es basa en la interrupció de la cadena de transmissió mitjançant mesures d'higiene bàsiques.

L'empresa ha de proporcionar informació sobre les mesures higièniques bàsiques que cal aplicar, ha de posar a disposició dels treballadors el material higiènic necessari i ha d'adoptar els protocols de neteja que es requereixin.

En concret, les accions que s'han de garantir són:

- Mantenir els espais de treball nets.
 - Les superfícies (taules) i els objectes (telèfons, teclats, poms de portes, botons d'ascensors, etc.) s'han de netejar amb desinfectant regularment, preferiblement cada dia.
- Promoure el rentat de mans freqüent dels treballadors i dels clients.
 - Permetre que el personal i els clients tinguin accés a espais en els quals es puguin rentar les mans amb aigua i sabó.

- Penjar cartells informatius sobre la importància de rentar-se les mans: les mans s'han de rentar sovint amb sabó durant 15-30 segons, i sobretot després de tossir, esternudar o anar al lavabo i abans de menjar.
- Promoure la higiene respiratòria:
 - Penjar cartells informatius que recordin la importància de la higiene respiratòria (tapar-se la boca i el nas en esternudar o tossir amb un mocador de paper d'un sol ús, o amb el colze si no se'n té).
 - Afavorir l'accés a mocadors d'un sol ús al lloc de treball.
- Utilitzar mitjans de comunicació alternatius (reunions informatives, recordatoris a la intranet, etc.) per promoure aquestes mesures.
- Informar el personal que hagi viatjat a una zona amb transmissió comunitària del virus que ha de fer seguiment de temperatura (dos cops al dia) i de símptomes durant els 14 dies des de la sortida de la zona de risc. Si durant aquest temps apareixen símptomes, caldrà que s'aïlli i truqui al 116.

b) Mesures organitzatives

- Organitzar la feina de manera que es redueixi el nombre de treballadors exposats, establint regles per evitar i reduir la freqüència i el tipus de contacte de persona a persona com les següents:
 - Augmentar la distància entre els llocs de treball.
 - Privilegiar els contactes per altres mitjans que els presencials.
 - Millorar tant com sigui possible la ventilació de les sales de treball.
 - Preveure, si cal, una organització del treball flexible, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria laboral (horaris, recuperació de festius, vacances, etc.).
 - Posar barreres entre els clients i el personal o garantir una distància de més d'un metre.
- Plantejar-se, en els casos en què sigui possible, el treball des de casa (teletreball). En tot cas, la decisió d'implantar el teletreball com a mesura organitzativa requereix:

- Que s'adeqüi a la legislació laboral i al conveni col·lectiu aplicable, si escau.
 - Que no suposi una reducció de drets en matèria de seguretat i salut ni una minva de drets professionals (salari, jornada, descansos, etc.).
 - Que, si es preveu la disponibilitat de mitjans tecnològics per als treballadors, això no suposi cap cost per a ells.
- Adoptar, si és el cas, mesures específiques per als treballadors susceptibles de desenvolupar un quadre més greu en cas de contagi.
 - Valorar, en funció de la informació més actual, els beneficis i riscos dels viatges laborals planificats. Si cal viatjar, garantir que les persones treballadores rebin l'assessorament adient quant a mesures preventives.
 - Designar un coordinador per als temes relacionats amb el COVID-19 a l'empresa, que assumeixi les funcions següents:
 - Activar i desactivar el pla d'actuació d'empresa previst en l'apartat 5 d'aquest document, d'acord amb les directrius sorgides de les autoritats sanitàries.
 - Organitzar els canals d'informació a l'empresa i establir-ne els destinataris.
 - Fer el seguiment de les actualitzacions de les directrius aplicables en cada moment i difondre-les per assegurar la protecció dels empleats.
 - Vetllar perquè les directrius de seguretat s'apliquin correctament.
 - Fer el seguiment de les absències i monitorar la situació de l'empresa.
 - Ser l'enllaç amb les autoritats sanitàries.
 - Assegurar la coordinació amb el servei de prevenció de l'empresa.

5. Preparació per fer front a la transmissió comunitària de la infecció

- a) Pla d'actuació en cas que una persona comenci a tenir símptomes al lloc de treball.

L'empresa elabora el pla d'actuació, que ha de preveure:

- El lloc on s'ha d'ubicar aquesta persona perquè no tingui contacte amb la resta del personal mentre es contacta amb els serveis sanitaris. Preferiblement, l'espai en què estigui haurà d'estar separat i ventilat i s'haurà de rentar adequadament amb desinfectant quan la persona malalta marxi.
- Si no hi ha una sala a part, la persona amb símptomes pot ubicar-se separada de la resta.
- En cas que hi hagi més d'una persona amb símptomes, es pot compartir l'espai, tot i que caldrà procurar que estiguin separades a un metre de distància.
- Valorar com identificar les persones que puguin tenir més risc de contraure la malaltia sense crear estigma, ja sigui perquè han viatjat recentment a una zona de risc o perquè tenen unes condicions personals que les fan més vulnerables.
- Afavorir el teletreball, si és possible, si la malaltia passa a transmetre's a escala local (agrupacions de casos).

- b) Pla de continuïtat de l'activitat

En el context de la gestió de crisi, el pla de continuïtat (PCA) és un document destinat a permetre a una entitat (empresa, hospital, escola, administració, etc.) funcionar fins i tot en cas de desastre o crisi important, encara que estigui *en mode degradat*. El seu propòsit és preveure un esdeveniment que trastorni greument l'organització normal de l'entitat i posar en marxa una estratègia que permeti limitar-ne l'impacte.

El pla de continuïtat és un document estratègic, formalitzat i actualitzat regularment per l'empresa, per planificar la reacció davant una catàstrofe o un sinistre greu. En una empresa hi pot haver diversos plans de continuïtat, cadascun dedicat a una línia de negoci, que identifiqui clarament les activitats essencials.

L'empresa desenvolupa un pla de contingència o de continuïtat de l'activitat per garantir la continuïtat del negoci en el supòsit que es produeixi la transmissió local de la malaltia. Aquest pla té com a objectius:

- Establir quins són els llocs de treball essencials per al funcionament de l'empresa i formar treballadors que ara desenvolupen tasques no essencials perquè puguin assumir tasques essencials si emmalalteix el titular.
- Identificar els treballadors essencials, components essencials de l'empresa, i altres punts crítics necessaris per mantenir l'empresa en funcionament, i subcontractar serveis si hi ha interrupcions.
- Establir un pla de comunicació. Aquest pla inclou la identificació de contactes clau i la cadena de comunicació (incloent-hi clients i proveïdors).
- Revisar els plans per cobrir increments o descensos de demanda relacionats amb la situació de la malaltia al país i a la resta de països.
- Amb l'objectiu de protegir les persones amb més risc de patir un quadre greu per COVID-19 (persones majors de 60 anys i/o persones amb patologia de base com malaltia cardiovascular, respiratòria o immunosupressió), es recomana:
 - Identificar els llocs de treball amb més risc d'exposició a persones que poden ser portadores de la malaltia sense saber-ho (personal d'atenció directa al públic a distàncies inferiors a un metre).
 - Evitar que les persones més vulnerables ocupin aquests llocs de treball o, si és imprescindible, garantir que es protegeixin adequadament.

El desplegament del pla haurà d'anar d'acord amb el moment epidemiològic en què ens trobem.

6. Risc greu i imminent

De conformitat amb el que preveu la Llei 34/2008, de la seguretat i la salut en el treball, i pel que fa al risc de contagi per coronavirus, quan els treballadors estiguin o puguin estar exposats a un risc greu i imminent a causa de la seva feina, correspon a l'empresa:

- Informar tan ràpidament com sigui possible tots els treballadors que estiguin exposats a un risc greu i imminent sobre l'existència d'aquest risc, com de les disposicions adoptades o que s'han d'adoptar en matèria de protecció.
- Adoptar les mesures i donar les instruccions que, en cas de perill greu, imminent i que no pugui evitar-se, permetin a les persones treballadores interrompre la seva activitat i, si fos necessari, abandonar immediatament el lloc de treball.

Amb relació a l'apartat anterior, cal tenir en compte la definició que la mateixa Llei dona d'un risc laboral greu i imminent: "el que sigui probable racionalment que es materialitzi en un futur immediat i pugui suposar un dany greu per a la salut dels treballadors".

Pel que fa a la immediatesa del risc, la sola suposició o l'alarma social generada no són suficients per considerar complets els requisits de norma. La valoració del risc ha d'estar exempta d'apreciacions subjectives, i ha de realitzar-se exclusivament tenint en compte els fets fefaents, que portin a entendre, segons el criteri emès pel Ministeri de Salut, que la continuació de l'activitat laboral suposa l'elevació del risc de contagi per als treballadors.

Aquestes persones es podran acollir a les prestacions econòmiques per a persones en situació d'aïllament, en el cas que reuneixin els requisits.

Les empreses podran fer el seguiment de les indicacions dels organismes governamentals a través de la pàgina web <http://www.salut.ad>.

Aquesta guia es fa pública sense perjudici de la interpretació de les normes que correspon a la Batllia i als tribunals, i de les competències en matèria de compliment i informació sobre la prevenció de riscos laborals que corresponen al Servei d'Inspecció de Treball.